

Posudek oponenta diplomové práce

Téma diplomové práce: Hláskový a tvaroslovný rozbor Proglasu srbské a ruské redakce – druhá verze

Autor diplomové práce: Terezie Coufalová, rozená Sýkorová

Obor: český jazyk – občanská výchova

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Olga Palkosková, Ph.D.

Oponent diplomové práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Druhá verze diplomové práce Terezie Coufalové je úpravou první verze práce odevzdané k obhajobě v květnu 2018.

Diplomantka se v ní snažila vyrovnat s připomínkami vedoucí práce a oponenta a zpracovat je, proto se budu vyjadřovat pouze k dílčím problémům (původní posudek příkládám).

Mezi mé hlavní připomínky po formální stránce patřilo to, že autorka nedělá mezery za interpunkčními znaménky, nadměrně užívá adverbium *zde*, text není psán v odborném stylu a vyznačuje se značnou stylizační neobratností. Nový text již lze charakterizovat jako odborný, mezery se vesměs na patřičných místech objevují, příslovce *zde* bylo na většině nepatřičných míst odstraněno (za odstranění ovšem nepovažuji jeho náhradu příslovcem *sem*). Co ovšem zůstává jako výrazný nedostatek předložené diplomové práce, je stylizační neobratnost. Text je stále plný výplňkových výrazů, nevhodně užitých slov a nesprávně konstruovaných vět. Tím diplomantka dosahuje často nesrozumitelnosti textu, mnohdy se jí daří špatně zkonstruovanou výpověď tvrdit opak toho, co chtěla napsat. Dále diplomantka neužívá systematicky zkratky a kolísá jí užívání spojovníků a pomlček. Všechny tyto nedostatky jsou vyznačeny v textu. Nebyla odstraněna chyba v poděkování vedoucí práce.

Odstraněním formálních a obsahových nedostatků jsou ovšem nápadnější některé další problematické pasáže.

Nicneříkající jsou tvrzení obsahující neurčitá zájmena a vágní nepřesné výrazy – např. ... *ta se vydělila z indoevropského jazykového společenství, jehož rozpad vědci kladou přibližně na rok 3000 př. n. l., někteří i o něco dříve* – str. 8 (kteří? co to znamená o něco?).

U vývoje skupin *tj, dj, kt* diplomantka nezmiňuje *gt*.

Na straně 12 diplomantka upozorňuje, že v ruské verzi se objevuje tvar *člověka*, ten hodnotí jako ještě praslovanskou podobu slova, tedy, chápu-li dobře, *zasaralou* – tento tvar se užívá i v současné ruštině.

Myslím, že je zbytečné psát o změnách a jevech, které nejsou v textech doloženy (např. str. 15).

Diplomantka říká, že se zaměří na difference mezi oběma verzemi Proglasu, text práce tomu ovšem nenasvědčuje – často si všimá i míst a slovních tvarů v obou verzích stejných.

Podstatná jména **nepadají** pod kmen, ale **mají určité kmenové skloňování** (při přehlédnutí neodborného vyjádření bychom mohli snad hovořit o „spadávání“ pod vzor).

I přes upozornění diplomantka určuje kategorii pádu vně kontextu, u pádově homonymních koncovek uvažuje všechny možnosti nezávisle na syntaktické struktuře výpovědi (díky ní by leckdy mohla odhalit rozdíl mezi nominativem jako subjektivním pádem a ostatními pády – k diferencii může pomoci i vazba slovesa – ovšem nemůžeme tento problém rozřešit tak, jako činí diplomantka na str. 34: *Společně s dalším pochopením textu se přikloňme k tezi, že jde o genitiv singuláru* – nejde o žádnou TEZI, kterou můžeme dokazovat, nebo vyvracet).

Nerozumím větě na str. 22: *Opět chybí tvrdý jer před měkkým i, konkrétně v této srbské verzi jde o měkký jer před měkkým i*. Podobně na str. 25 ... *substantiva, která měla před jo-kmenovou příponou dřívější praslovanské –i–, což je slovanský měkký jer*, a na téže straně poznámce pod čarou.

Nevhodné a zavádějící je zaměňování fonetické a grafické stránky textu.

Předložka *na* se nemusí pojít pouze s lokálem (str. 31).

V srbské verzi textu se asi nebude vyskytovat tvar *řeče* – srbština *ř*, pokud vím, nemá (str. 35).

Prohlásit, že v textech UŽ BOHUŽEL NENÍ žádné nt-kmenové substantivum, je trochu nepřesné – spíš bychom asi mohli říci, že v nich není, protože prostě žádné takové substantivum použít autoři nepotřebovali – viz sémantická specifika nt-kmenů.

Na straně 62 dochází k záměně tvaru participia a slovesného tvaru.

Myslím, že už nemůžeme také tvrdit, že staroslověnská syntax je málo zpracovaná (str. 66) – existuje několik velkých monografií věnovaných staroslověnské syntaxi (monografie ruské, bulharské i české – alespoň kam sahá moje znalost). I kdybychom se s tímto názorem ovšem ztotožnili, nemůžeme přijmout tvrzení, že je tomu tak proto, že staroslověnština JIŽ není mateřským jazykem – tamtéž. Nikdy totiž nebyla, a i kdyby již nebyla, neznamená to, že by nemohla mít syntax popsanou.

Jako problematické vidím i chyby v odkazech na řádky textů a na literaturu.

Práci Terezie Coufalové jsem doporučil k obhajobě a doporučuji ji i nyní, i když se domnívám, že by si téma (ač velmi náročné) zasloužilo mnohem hlubší a pečlivější zpracování. Stejně jak minule navrhuji klasifikaci: *VELMI DOBŘE - DOBŘE*.

V Hraběticích 24. 7. 2008

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.